

Ігдрасілля — це могутнє ясенове дерево, найдосконаліше та найпрекрасніше з усіх дерев, а також найбільше.

Ігдрасілля росте між дев'яти світів і з'єднує їх один з одним. Це найпишніше і найвище дерево на світі. Його верхів'я здіймається вище неба.

Ігдрасілля настільки велетенський, що пустив корені одразу в трьох світах, де їх живлять три джерела.

Перший і найглибший корінь простягнувся у потойбічний світ, до Ніфльхейму — місця, що існувало задовго до всіх інших. В центрі царства темряви б'є вічно вируюче джерело Хвергельмір, що гуде, немов киплячий чайник. У цих водах живе дракон Нідхьогг — він без упину підгризає корінь дерева знизу.

Другий корінь опустився у світ крижаних гігантів, до джерела Міміра.

На самому вершечку світового дерева сидить мудрий орел, а між очей у нього примостився сокіл.

Гілками ясена бігає білка на ім'я Рататоск. Вона допомагає Нідхьоггу, страшному пожирачу трупів, і орлу обмінюватися плітками та новинами. Білка дурить обидві сторони і радіє з того, що провокує їх на сварки.

Велетенське гілля світового дерева гризуть чотири олені: вони об'їдають кору і листя. А внизу, біля основи, коріння точить сила-силенна змії.

На світове дерево можна вилізти. Саме на Ігдрасіллі на знак жертви вішався Одін, а відтак світове дерево стало шибеницею, а Одін — Богом шибениць.

Боги не користуються світовим деревом. Вони переходять між світами через Біфр'юст — міст-веселку. Тільки боги можуть мандрувати веселкою; будь-який крижаний гігант або троль обпалив би собі ноги, якби спробував видертись на веселку, щоб дістатися Асгарда.

СКАНДИНАВСЬКА МІФОЛОГІЯ

Всього існує дев'ять світів:

Асгард, світ асів. Саме тут живе Одін.

Альвхейм, світ, де живуть світлі альви. Світлі альви прекрасні, як сонце чи зорі.

Нідавеллір, також відомий як Свартальхейм, де під горами живуть і створюють дивовижні речі гноми (або, як їх ще називають, темні альви).

Мідгард, світ чоловіків і жінок, світ, у якому живемо ми з вами.

Йотунхейм, де живуть, блукають і мають власні помешкання крижані гіганти та гірські велетні.

Ванахейм, де живуть вани. Аси та вани пов'язані мирними угодами, тож багато ванів живе в Асгарді, разом із асами.

Ніфльхейм, царство мороку й туману.

Муспелхейм, світ вогню, де чекає свого часу Сурт.

А ще є світ, названий на честь його правительки: Хель – місце, куди потрапляють загиблі, які не померли в бою смертю героїв.

Останній корінь світового дерева простягається до джерела у світі богів Асгарді, де живуть аси. Щодня боги проводять тут свої наради, і саме тут вони зустрінуться в останні дні існування світу, перш ніж вирушити на вирішальну битву – Рагнарьок. Це джерело називається Урд.

Тут живуть три сестри-норни – мудрі діви. Вони доглядають джерело і дбають про те, щоб коріння Ігдрасілля завжди було обмазане глиною, а дерево – полите. Джерело належить першій сестрі, Урд; її ім'я означає «доля», «фатум». Урд – це минуле. Верданді, друга сестра, – її ім'я означає «становлення» – відповідає за сьогодення, а Скульд, третя сестра, чие ім'я перекладається як «те, що має статися», визначає майбутнє.

Норни вирішують, що станеться у житті людини. Окрім цих трьох, є й інші норни. Норни-гіганти і норни-альви, норни-гноми і норни-вани, хороші та погані

ІГДРАСІЛЛЬ І ДЕВ'ЯТЬ СВІТІВ

норни — саме вони вирішують, якою буде людська доля. Одні норни дарують людям гарне життя, а інші — важке, коротке чи покручене.

Там, біля джерела Урд, вони плетуть людську долю.

ВИотунхеймі, на батьківщині велетнів, є колодязь Міміра. Глибокі підземні води цього колодязя живлять світове дерево Ігдрасілля. Мімір, мудрець і хранитель пам'яті, знає чимало. Його колодязь дає мудрість, і коли світ тільки починав розвиватись, Мімір щодня занурював у колодязь ріг, відомий як Г'яллархорн, і пив із нього воду.

Якось давним-давно, на зорі світів, Одін накинув свого довгого плаща, одягнув капелюха і під виглядом мандрівника вирушив у Країну велетнів, ризикуючи життям, щоб дістатися до Міміра, який був його дядьком, і здобути мудрість.

— Один ковток води із твого колодязя, дядьку Міміре, — мовив Одін, коли прибув до тієї країни. — Це єдине, про що я прошу.

Мімір заперечно похитав головою. З колодязя не пив ніхто, окрім самого Міміра. Він не сказав ані слова: як відомо, горя не знають ті, хто мовчить*.

— Але ж я твій племінник, — нагадав Одін. — Моя мати Бестла була твоєю сестрою.

— Цього замало, — відказав Мімір.

— Лише один ковток. Вода із твого колодязя дасть мені мудрість, Міміре. Назви свою ціну.

— Твоє око — ось моя ціна, — сказав Мімір. — Твоє око в моєму джерелі.

Одін не став питати, чи жартує велетень. Подорож Країною велетнів до колодязя Міміра була довгою і небезпечною. Він ризикував життям, щоб сюди дістатись, а тому заради омріяної мудрості був готовий і на значно більші жертви.

Обличчя Одіна виражало готовність.

— Дай мені ножа, — тільки й мовив він.

Зробивши те, що треба, Одін обережно поклав око до джерела. Воно дивилося на нього крізь воду. Потім Одін занурив Г'яллархорн до Мімірового джерела і приклав

* «Seldom do those who are silent make mistakes» — відсилка до поеми «Хавамал», в якій Одін повчає смертних, як потрібно жити.

